

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис) Сергій ЛУКАШЕВИЧ
(ім'я та прізвище)
«28» серпня 2026 р.

СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ* НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ УБЕЗПЕЧЕННЯ
АВІАЦІЙНОЇ ТА КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: К Безпека та оборона
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: К 9 Правоохоронна діяльність
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Правоохоронна діяльність
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Форма навчання : денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2026 року

Харків – 2026

Розробник: проф., канд. юрид. наук, доцент, Алла Гордеюк
(посада, науковий ступінь і вчене звання, ім'я та прізвище)

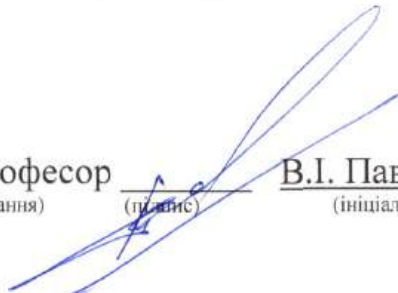

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри _____
кафедри Права (702)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри доктор юрид. наук, професор _____
(науковий ступінь і вчене звання)

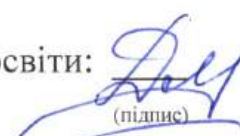

(підпис)

В.І. Павликівський
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти: _____

Ір. 453.4

(підпис)

Марія ДРАГОВА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Гордеюк Алла Олександрівна

Посада: професор кафедри Права

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає: *Цивільне право (частина 1), Право інтелектуальної власності, Міжнародне повітряне та космічне право, Актуальні питання правового регулювання в аерокосмічній галузі.*

Напрями наукових досліджень: *проблеми правового регулювання у сфері цивільних відносин (зокрема у сфері права інтелектуальної власності, спадкового права тощо), трудового права, міжнародного космічного та повітряного права.*

Контактна інформація: корпоративний *teel*: a.hordeiuk@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	2
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 4 кредита ЄКТС / 120 годин (48 аудиторних, з яких: лекції – 24, семінарські – 24; СРЗ – 72); <u>заочна</u> : 4 кредита ЄКТС / 120 годин (аудиторних, з яких: лекції – 4, семінарські – 2; СРЗ – 114)
Види навчальної діяльності	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – диференційований залік
Пререквізити	Міжнародне кримінальне право та міжнародне співробітництво у сфері запобігання злочинності, Правові засади економічної безпеки критичної інфраструктури України

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: поглиблене вивчення міжнародно-правових стандартів забезпечення безпеки авіаційної та космічної діяльності; надання отриманим у результаті навчання знанням системності, методологічної єдності, а також визначити основні теоретичні підходи щодо розв'язання існуючих проблем правового регулювання забезпечення безпеки авіаційної та космічної діяльності в сучасній правовій науці міжнародного та вітчизняного повітряного та космічного права.

Завдання: всебічне сприяння розвитку у здобувачів освіти самостійного юридичного мислення; оволодіння базовими теоретичними знаннями та навичками у сфері правового регулювання аерокосмічній галузі; формування і розвиток нового ціннісного світогляду, орієнтованого на українську дійсність, моральність і переконаність, засновану на загальнолюдських цінностях, високому рівні правової і політичної свідомості; розширення знань у сфері категоріального апарату юридичної науки, закономірностей функціонування державно-правових явищ; вивчення особливостей сучасних концепцій удосконалення правового регулювання забезпечення безпеки в авіаційній та космічній галузях.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетенції (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

ЗК4. Здатність проведення дослідження на відповідному рівні.

ЗК10. Здатність аналізувати оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.

Спеціальні компетенції (СК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК4. Спроможність організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

СК7. Здатність ефективно здійснювати правове виховання молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК14. Здатність здійснювати контроль та координацію забезпечення умов дотримання дозвільної системи та адміністративного огляду.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Спілкуватися англійською мовою усно і письмово з професійних та наукових питань правоохоронної діяльності на рівні B2 (відповідно до європейської шкали рівнів).

ПРН 9. Використовувати в професійній діяльності сучасні інформаційні технології , бази даних та стандартне та спеціалізоване програмне забезпечення.

ПРН 14. Розробляти і управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.

ПРН 17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів), засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної діяльності

Тема 1. Основні терміни, поняття та міжнародні нормативні акти у сфері забезпечення авіаційної діяльності

Стисла анотація до теми: Основні терміни та поняття у сфері забезпечення авіаційної діяльності. Міжнародні стандарти щодо забезпечення авіаційної діяльності. Напрями діяльності міжнародних організацій щодо забезпечення безпеки авіаційної діяльності. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) (загальна характеристика діяльності). Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА) (загальна характеристика діяльності). Європейська організація з забезпечення безпеки аеронавігації (Євроконтроль). Європейська конференція цивільної авіації.

Теми лекцій: Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО): мета створення, завдання, функції, напрями діяльності. Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА): мета створення, завдання, основні напрями діяльності. Європейська конференція цивільної авіації: мета створення, завдання, функції, напрями діяльності. Європейська організація із забезпечення аеронавігації (Євроконтроль): мета створення, завдання, функції, напрями діяльності.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного повітряного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 1-им змістовним модулем.

Тема 2. Правовий режим міжнародного повітряного простору та забезпечення міжнародних польотів

Стисла анотація до теми: Поняття повітряного простору та його правового режиму. Здійснення міжнародних польотів та забезпечення їх безпеки відповідно до міжнародних стандартів (SARPS). Міжнародні польоти через територію держави та їх забезпечення. Міжнародно-правове регулювання безпеки польотів над відкритим морем. Правове регулювання польотів над міжнародними протоками та їх забезпечення. Міжнародно-правове регулювання безпеки польотів над архіпелажними водами. Правовий режим використання повітряного простору України.

Теми лекцій: Міжнародні транзитні польоти через територію держави та їх забезпечення. Міжнародно-правове регулювання польотів над відкритим морем. Міжнародно-правове регулювання польотів над міжнародними протоками. Міжнародно-правове регулювання польотів над архіпелажними водами. Правовий режим повітряного простору відповідно до повітряного законодавства України. Особливості використання повітряного простору над Антарктикою.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного міжнародного та національного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 1-им змістовним модулем.

Тема 3. Забезпечення безпеки міжнародних авіап перевезень

Стисла анотація до теми: *Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень (авіап перевезень). Міжнародні стандарти ICAO та Рекомендована практика щодо убезпечення авіап перевезень. Міжнародні стандарти сертифікації авіаційного персоналу. Льотна придатність повітряних суден (Додаток 12 до Чиказької конвенції). Пошук та Рятування (Додаток 14). Аеродроми (Додаток 16). Відповідність вітчизняного повітряного законодавства Міжнародним стандартам ICAO.*

Теми лекцій: Визначення відповідно до ст. 1 Повітряного кодексу України (ПКУ) суб'єктів авіаційної діяльності та їх поняття. Втілення міжнародних стандартів убезпечення авіаційної діяльності в повітряне законодавство України міжнародних стандартів убезпечення авіаційної діяльності (SARPS – 19 Додатків до Чиказької конвенції з міжнародної цивільної авіації). Підготувати доповідь щодо відповідності повітряного законодавства України рекомендованим положенням SARPS.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного та національного повітряного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної робіт за 1-им змістовним модулем.

Тема 4. Захист цивільної авіації від актів незаконного втручання на міжнародному і національному рівнях. Розслідування авіаційних подій та інцидентів

Стисла анотація до теми: *Міжнародно-правове регулювання захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання (АНВ). Захист міжнародної цивільної авіації відповідно до Додатку 17 Чиказької конвенції (Міжнародних стандартів та Рекомендованої практики ICAO (SARPS)). Правова регламентація захисту цивільної авіації від АНВ на національному рівні. Розслідування авіаційних подій та інцидентів відповідно Додатку 13 Чиказької конвенції та імплементація положень стандарту у законодавство України. Міжнародний тероризм та його прояви у повітряній сфері. Правове забезпечення протидії терористичним проявам як АНВ. Система протидії тероризму в сфері авіаційної діяльності в Україні. Правове забезпечення протидії повітряному піратству на міжнародному та національному рівнях. Правова регламентація відповідальності за скоєння АНВ у повітряній галузі на міжнародному та національному рівнях.*

Теми лекцій: Правове регулювання протидії АНВ у повітряній сфері. Правове забезпечення протидії тероризму в сфері авіаційної діяльності в Україні. Повітряне піратство як АНВ. Правова регламентація юридичної відповідальності за скоєння АНВ на міжнародному та національному рівнях.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного та національного повітряного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 1-им змістовним модулем.

Тема 5. Міжнародно-правові стандарти з кібербезпеки цивільної авіації

Стисла анотація до теми: Міжнародно-правове регулювання кібербезпеки. Діяльність міжнародних організацій у сфері забезпечення кібербезпеки авіаційної діяльності. Правова регламентація безпеки цивільної авіації у національному законодавстві. Правовий режим охорони комерційної таємниці в сфері авіаційної діяльності. Додаток 15 до Чиказької конвенції «Служби аеронавігаційної інформації».

Теми лекцій: Проведення аналізу положень Додатка 15 SARPS «Служби аеронавігаційної інформації». Забезпечення кібербезпеки відповідно до Додатку 17 SARPS «Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від АНВ». Правове регулювання кібербезпеки цивільної авіації в національному законодавстві. Правовий режим охорони комерційної таємниці в сфері авіаційної діяльності.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного та національного повітряного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 1-им змістовним модулем.

Модульний контроль.

Змістовний модуль 2. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ УБЕЗПЕЧЕННЯ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 6. Міжнародно-правове регулювання космічної діяльності

Стисла анотація до теми: Поняття та правове забезпечення космічної діяльності. Принципи міжнародного космічного права як керівні засади космічної діяльності. Джерела міжнародного космічного права. Суб'єкти космічної діяльності. Об'єкти космічної діяльності. Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць і інші небесні тіла від 27.01. 1967 р. (Договір про космос). Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення

об'єктів, запущених у космічний простір від 1968 р. (Угода про рятування). Конвенції про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами від 1972 р. (Конвенція про відповідальність). Конвенція про реєстрацію об'єктів, запущених у космічний простір від 1975 р. (Конвенція про реєстрацію). Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах 1979 р. (Угода про Місяць).

Теми лекцій: Договір про космос (1967 р.): загальна характеристика (історія прийняття, мета, основні завдання, принципи, значення). Угода про рятування (1968 р.): загальна характеристика мета прийняття, ключові положення та значення). Конвенція про реєстрацію (1975 р.): загальна характеристика (мета прийняття, ключові положення, значення). Угода про Місяць (1979 р.) : загальна характеристика (мета прийняття, ключові положення, значення). Суб'єкти космічної діяльності. Об'єкти космічної діяльності.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного космічного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 2-им змістовним модулем.

Тема 7. Міжнародно-правове регулювання безпеки перебування та життєдіяльності людини у космічному просторі

Стисла анотація до теми: *Поняття «людини» у базових міжнародно-правових актах, що регулюють космічну діяльність. Правова регламентація на міжнародному рівні убезпечення перебування людини у космічному просторі. Убезпечення перебування космонавтів на Міжнародній космічній станції (МКС). Проблема вдосконалення правового регулювання убезпечення космонавтів під час перебування у космічному просторі.*

Теми лекцій: Проблема визначення правового статусу людини у космічному просторі в міжнародних нормативних актах у сфері космічної діяльності. Співвідношення понять «астронавта» та «космонавта». Правове регулювання убезпечення космічних туристів. Особливості правового забезпечення безпеки космонавтів у космічному просторі. Правові засади функціонування МКС. Кодекс поведінки екіпажу МКС. Правовий статус командира МКС.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного космічного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 2-им змістовним модулем.

Тема 8. Міжнародно-правове регулювання убезпечення космічного простору від техногенного засмічення

Стисла анотація до теми: Основні положення міжнародних нормативних актів щодо убезпечення космічного простору від техногенного засмічення. Поняття космічного сміття та види загроз через його поширення у космічному просторі. Національно-правові заходи спрямовані на мінімізацію космічного сміття.

Теми лекцій: Ключові положення міжнародних нормативних актів в сфері космічної діяльності про убезпечення космічного простору від техногенного засмічення. Поняття космічного сміття та види загроз через його поширення у космічному просторі. Національно-правові заходи, спрямовані на мінімізацію космічного сміття. Напрями національної політики США (або іншої космічної держави) щодо запобігання виникнення та заходів знищення космічного сміття у космічному просторі. Принципи використання джерел енергії в космічному просторі відповідно резолюції ГА ООН від 1992 р. Діяльність Комітету ООН у напрямку забезпечення екології космічного простору. Екополітика у сфері космічної діяльності. Європейський кодекс поведінки щодо запобігання утворенню космічного сміття (2004 р.).

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного та національного космічного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 2-им змістовним модулем.

Тема 9. Міжнародно-правові засади забезпечення безпеки апробації та використання зброї у космічному просторі, Місяці та інших небесних тілах

Стисла анотація до теми: Міжнародно-правові засади противійськової діяльності у космічному просторі. Національна стратегія космічних держав щодо використання космосу у військових цілях. Діяльність ООН проти гонки озброєння у космічному просторі. Положення гуманітарного права з питань демілітаризації космічного простору.

Теми лекцій: Міжнародно-правовий режим безпеки дослідження та використання космосу у мирних цілях. Види загроз через небезпечне використання космічного простору у військових цілях. «М'яке право» (soft law) як інструмент регулювання космічних відносин в аспекті дотримання принципу мирного засвоєння космосу в інтересах всього людства. Астрополітика космічних держав стосовно дослідження і мирного використання космічного простору відповідно до принципу, визначеному у Договорі про космос 1967 р. Діяльність спеціального комітету із запобігання гонки озброєння у космічному просторі. Правові механізми запобігання гонки озброєння у космічному просторі. Правові механізми запобігання кіберінцидентам у сфері космічної діяльності: сучасні реалії, перспективи розвитку. Доцільність прийняття міжнародної угоди. Кримінально-правова кваліфікація кібератак на космічні

об'єкти. Порівняльна характеристика підходів США, ЄС та України до забезпечення кібербезпеки у сфері космічної діяльності.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного та національного космічного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 2-им змістовним модулем.

Тема 10. Страхування у сфері космічної діяльності

Стисла анотація до теми: *Етапи розвитку страхування у сфері космічної діяльності. Правові засади страхування космічної діяльності в Україні. Зарубіжний досвід страхування у сфері космічної діяльності.*

Теми лекцій: Становлення інституту страхування у сфері космічної діяльності. Негативний досвід страхування ризиків у сфері космічної діяльності. Правові засади страхування космічної діяльності в Україні. Зарубіжний досвід страхування у сфері космічної діяльності. Поняття, ознаки, правове забезпечення інституту міжнародно-правової відповідальності у космічному праві.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень міжнародного та національного космічного законодавства; підготовка доповіді (презентації) за однією з рекомендованих тем на вибір; он-лайн консультація; виконання завдань до семінарів протягом семестру (тестування); підготовка до модульної контрольної роботи за 2-им змістовним модулем.

Модульний контроль

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекційних, семінарських (практичних) занять, самостійна робота здобувачів освіти за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні, навчальні посібники), підручниками, електронним ресурсом.

7. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та семестровий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань здобувачів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної здобувачем навчальної роботи з певного навчального (змістовного) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Семестровий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає диференційований залік.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Семінарські заняття	5	6	0...30
Модульний контроль	0...20	1	20
Змістовний модуль 2			
Семінарські заняття	5	6	0...30
Модульний контроль	0...20	1	20
Усього за семестр			0...100

Якщо здобувач накопичуватиме більш ніж 100 балів за семестр, то максимальна кількість балів буде становити не більш 100 балів за диференційований залік.

8.2. Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати знання і уміння для забезпечення програмних результатів навчання. Виконувати завдання до семінарів, своєчасно завантажувати їх в Mentor (електронна платформа Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут») і публічно представляти виконані завдання під час занять. Знати ключові категорії, визначати їх поняття, що використовуються у сфері убезпечення авіаційної та космічної діяльності. Знати основні тематичні напрями курсу, що вивчається. Орієнтуватися у системі нормативних актів, що становлять правове забезпечення у сфері убезпечення безпеки авіаційної та космічної діяльності на міжнародному та національному рівнях. Написати дві модульні контрольні роботи з дотриманням вимог щодо їх виконання. Мати уявлення про актуальні наукові проблеми убезпечення авіаційної та космічної діяльності.

Добре (75-89) – мати знання, уміння й навички для забезпечення програмних результатів навчання. Регулярно відвідувати лекційні заняття та виконувати завдання до семінарів, своєчасно завантажувати їх в Mentor. Представляти відповіді на запитання до семінарів під час занять, посилаючись на нормативні акти в контексті відповіді. Демонструвати навички аналітичного підходу під час доповідей на семінарах. Написати дві модульні контрольні роботи з дотриманням вимог до їх виконання. Засвоїти основні категорії, що вживаються у сфері убезпечення авіаційної та космічної діяльності та вільного оперування ними. Вивчити систему міжнародних стандартів убезпечення авіаційної та космічної діяльності та вміти їх коректно застосовувати, а саме, вітчизняні нормативні акти, ключові конвенції з повітряного права (Чиказька конвенція 1944 р. та Додатки до неї (SARPS), Токійська конвенція 1963 р., Гаазька конвенція 1970 р., Монреальська конвенція 1971 р. (про боротьбу з незаконним втручанням в авіацію) та космічного права (Договір про космос 1967 р. Угода про рятування 1968 р., Конвенція про відповідальність 1972 р.). Знати основні міжнародні організації з повітряного та космічного права, їх структуру функції та компетенції. Отримати навички аналізу актуальних питань з правового убезпечення безпеки авіаційної та космічної діяльності й визначати стан наукових проблем за даною тематикою в Україні та на міжнародному рівні.

Відмінно (90-100) – мати знання, уміння та навички, що дадуть змогу самостійно вільно та обґрунтовано відповідати на питання, що стосуються правових аспектів убезпечення авіаційної та космічної діяльності.

Систематично відвідувати заняття та виявляти високу активність під час їх проходження. Надавати повні та обґрунтовані відповіді на запитання до семінарів, з посиланням на статті нормативних актів, згадувати про актуальні кейси у сфері убезпечення авіаційної та космічної діяльності, своєчасно завантажувати завдання до семінарів у Mentor, вміти риторично презентувати підготовлений до семінару матеріал. Знати категорійний апарат, що використовується у сфері убезпечення авіаційної та космічної діяльності, вільно та коректно його використовувати. Написати дві модульні контрольні роботи. Вивчити систему міжнародних стандартів з убезпечення авіаційної та космічної діяльності та вміти їх коректно застосовувати, а саме, вітчизняні нормативні акти, ключові конвенції з повітряного права (Чиказька конвенція 1944 р. та Додатки до неї (SARPS), Токійська конвенція 1963 р., Гаазька конвенція 1970 р., Монреальська конвенція 1971 (про боротьбу з незаконним втручанням в авіацію) та космічного права (Договір про космос 1967 р. Угода про рятування 1968 р., Конвенція про відповідальність 1972 р.). Вміти опрацьовувати та коректно застосовувати нормативні акти, тлумачити міжнародні договори, вміти розділяти юрисдикцію національного та міжнародного права. Знати основні міжнародні організації з повітряного та космічного права, їх структуру функції та компетенції, робити висновки щодо ефективності їх діяльності. Виділяти сучасні наукові проблеми у сфері забезпечення безпеки авіаційної та космічної діяльності, отримати навички їх аналізу, застосовувати їх при написанні наукової роботи (конкурсної наукової роботи здобувача освіти, тези на науково-практичну конференцію).

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та семінарських (практичних) занять. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати семінарські (практичні) заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Кодексом академічної доброчесності та забезпечення її дотримання Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут». Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в

письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етики в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут».

10. Методичне забезпечення

На електронній платформі Mentor Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» розміщено курс «Міжнародні стандарти у забезпечення авіаційної та космічної діяльності». URL.
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=8274>

11. Рекомендована література

Рекомендована література

Базова

Нормативні акти

1. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-V. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.

URL.<https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (із змін. і допов.).

2. Про космічну діяльність : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 1. Ст. 2 URL.<https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%DO%B2%D1%80%#Text> (із змін. і допов.).

3. Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 16.10.2020 р. № 1965-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 16. Ст. 199. URL.<https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/1965-19#Text> (із змін. і допов.).

4. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна від 14.09.1963 р. (Токійська конвенція). URL.https://ips.ligazacon.net/document/mu63k07u?ed=1963_09_14

5. Конвенція про міжнародно цивільну авіацію від 07.12.1944 р. (Чиказька конвенція). URL. https://zacon.rada.gov.ua/laws/show/1995_038

6. Договору про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, від 27 січня 1967 р.

URL.<https://unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/treaties/intuooouterspacetreaty>.

Базова

1. Антонович М. М. Міжнародне публічне право : підручник /М. М. Антонович. – Київ : Юрінком Інтер, 2023. – 516 с.

2. Міжнародні зоряні війни: сучасні загрози та космічна безпека : Навчальний посібник / П. Лісовський, Ю. Лісовська. – Київ : Ліра-К, 2026. – 144 с.

3. Міжнародне космічне право: воєнні та мирні наміри : навчальний посібник/П. М. Лісовський, Ю. П. Лісовська. – Київ: Університет «Україна», 2023. – 123 с.

4. Григоров О. Міжнародне повітряне право : підручник / О. Григоров ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченко. – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 166 с.

5. Григоров О. Міжнародне космічне право : підручник / О. Григоров ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченко. – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 130 с.

Додаткова

1. Григоров О. М. Міжнародно-правові засади регулювання відносин у сфері цивільної авіації: становлення та розвиток: монографія. К., 2020. 440 с.

2. Попов В. М. Богатов О.І. Міжнародне космічне право і мілітаризація космосу. Право і суспільство. 2020. № 3. С. 231-239.

3. Ахтирська Н. М. Міжнародне співробітництво під час розслідування авіаційних подій: проблемні питання. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 1. С. 242-246.

4. Філінович В. В. Кібербезпека та загрози в авіаційній сфері: правовий аспект. Юридичний вісник. 2021. № 3 (60). С. 39-42.

5. Новікова М. М. Структура та компетенція міжнародних організацій із регулювання діяльності міжнародної цивільної авіації. Альманах міжнародного права. 2022. Вип 6. С. 80-88.

6. Григоров О. М. Міжнародно-правові стандарти кібербезпеки цивільної авіації. URL.<https://dspace.onua.edu.ua/items/ce1762cf-06ab-4acc-b858-77a81c9bbb6c/>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL. <https://www.un.org/>

2. Міжнародна організація цивільної авіації. URL.<https://www.icao.int>

3. Міжнародна асоціація повітряного транспорту. URL:<https://www.iata.org>

4. Державна авіаційна служба України. URL.<https://avia.gov.ua>

5. Міжнародна астрономічна федерація. URL. <https://www.iafastro.org/>

6. Комітет з дослідження космічного простору. URL.<https://cosparhg.cnes.fr/>